

Politik for dataetik i ATP Koncernen

Ref. nr.: ATP-02-14-000314927

Indhold

1. Formål, anvendelsesområde og strategiske mål	2
2. Identificering af risici og ønsket risikoprofil	3
3. Anvisninger for opnåelse af mål	3
4. Anvendelse af dataetiske mål i praksis.....	4
5. Rapportering	4
6. Dispensationsmuligheder	4
7. Opdatering	4

Vedtaget af ATP's bestyrelse den 18. april 2024

1. Formål, anvendelsesområde og strategiske mål

ATP er betroet vigtige opgaver for samfundet, og som danskernes fælles obligatoriske pensionskasse, forvalter af en af Europas største pensionsformuer og som administrator af en væsentlig del af de offentlige velfærdsydelse i Danmark, har ATP et stort samfundsansvar. For at leve op til det ansvar og fastholde tilliden til ATP er det nødvendigt løbende at træffe bæredygtige beslutninger, der sikrer den fortsatte værdiskabelse for samfundet som helhed, borgere, virksomheder og øvrige relevante interessenter – og hvor også relevante dataetiske overvejelser inddrages i beslutningsgrundlaget.

ATP anvender data for at kunne løse sin kerneopgave – til gavn for den enkelte og for samfundet. I mange tilfælde har lovgivningen taget stilling til brugen af data, hvormed der også er taget stilling til eventuelle dataetiske dilemmaer. Det gælder fx, hvor der i lovgivningen er taget konkret stilling til data, der skal bruges i sagsbehandling eller ved samkøring af oplysninger i kontroløjemed. I andre tilfælde er der ikke taget klart stilling, hvorfor der kan opstå et dataetisk dilemma – altså et spørgsmål om, hvorvidt brugen af data vurderes at være i overensstemmelse med samfundsmæssige centrale værdier og principper.

Dataetik er et dynamisk område, hvor samfundsmæssige normer udvikler sig over tid, hvorfor ATP følger udviklingen indenfor dataetiske rammeverker og lovkrav. ATP's ambition er at gøre en positiv forskel, og ATP anerkender, at denne ambition kræver en løbende tilpasning og udvikling af ATP's politik for dataetik, i takt med at omverdenens forventninger til dataetik ændrer sig.

Borgere, virksomheder og opdragsgivere kan forvente, at ATP tager ansvar og behandler deres data på et transparent grundlag – med behørigt hensyn til relevante dataetiske overvejelser i arbejdet med at udføre og optimere de lovbundne administrations-, pensions- og investeringsopgaver. ATP's brug af data sker med udgangspunkt i det ansvar, vi har, for at sikre korrekte ydelser, omkostningseffektiv administration og ansvarlige investeringer balanceret op mod, at data tilhører den enkelte borger eller virksomhed.

ATP udvikler nye velfærdsløsninger ved hjælp af data og ny teknologi og bringer typisk løsningerne i anvendelse i stor skala til gavn for danskerne og Danmark. ATP har bl.a. fokus på løbende at udvikle, afprøve og tage ny teknologi i brug, herunder løsninger med kunstig intelligens. ATP skal sikre, at teknologianvendelsen er såvel effektiv som sikker og i overensstemmelse med dataetiske mål, som defineret i pkt. 3.

Formålet med denne politik er at fastsætte den dataetiske retning for ATP's brug af data, hvor lovgiver ikke har taget konkret stilling. Ved etablering af nyt lovgrundlag med behandling af data, skal der forinden tages konkret stilling til behovet for at gennemføre en dataetisk vurdering. Data omfatter både persondata og andre data. Dermed kan der med baggrund heri foretages en afvejning mellem samfundsmæssige formål med databehandlingen og respekten for individets rettigheder og forventninger.

ATP's dataetiske mål skal understøtte, at:

- omverdenen har tillid til ATP's behandling af data
- ATP yder en transparent administration
- ATP har en sikker databehandling
- ATP anvender teknologi og data ansvarligt

Politikken gælder for hele ATP Koncernen, herunder dattervirksomheder, og for alle ordninger, som ATP yder lovbunden administrativ bistand til (herefter kaldet ATP).

2. Identificering af risici og ønsket risikoprofil

De primære risici i forbindelse med dataetik er manglende tillid, transparens, datasikkerhed og ansvarlighed i forbindelse med brug af teknologi og data. ATP klassificerer internt dataetik som en operationel risiko og stræber efter, at væsentlige økonomiske og omdømmemæssige hændelser skal begrænses som følge af manglende dataetisk efterlevelse.

3. Anvisninger for opnåelse af mål

Dataetisk mål 1: Tillid

Omverdenens tillid til ATP's behandling af data understøttes dataetisk ved, at:

- Der ved brug af data foretages en balanceret helhedsvurdering af på den ene side ATP's samfundsmæssige ansvar, og på den anden side respekten for individets rettigheder, herunder at data tilhører den enkelte borger/virksomhed. Ved lovbestemt administration er disse vurderinger og hensyn typisk fastlagt af ATP's opdragsgivere og afspejlet i den lovgivning, som ATP administrerer efter.
- Der er lighed i behandling af data, så der ikke diskrimineres, fx på baggrund af alder, køn, socioøkonomisk baggrund eller etnicitet.

Dataetisk mål 2: Transparens

Transparent administration, der understøttes dataetisk ved at være åbne om, hvilke datatyper der anvendes, og i hvilket omfang samt hvordan vi anvender teknologi og data, så borgere, opdragsgivere og øvrige relevante interessenter kan få indblik i ATP's behandlinger af data, herunder ved at:

- Være åbne om, hvordan ATP arbejder med data, og hvilke data der modtages/indhentes og videregives til fx andre myndigheder.
- Borgerne/virksomhederne kan få indblik i, om og hvordan der fx anvendes datasamkøring eller ny teknologi som del af den sagsbehandling, der påvirker afgørelser overfor borgere og virksomheder.

Dataetisk mål 3: Datasikkerhed

Sikker, robust og pålidelig databehandling og datakvalitet er en del af en ansvarlig dataanvendelse, der understøttes ved, at ATP kontinuerligt arbejder på at have et afbalanceret informationssikkerhedsniveau. Det adresseres bl.a. i Politik for informationssikkerhed i ATP Koncernen.

Dataetisk mål 4: Ansvarlighed

Dataetisk ansvarlig anvendelse af teknologi og data understøttes ved, at ATP har en klar governance-struktur i forbindelse med anvendelsen af kunstig intelligens og anden ny teknologi, som sikrer, at:

- Anvendelsen følger en kontrolleret og dokumenteret proces forud for ibrugtagning/idriftsættelse
- Processer og modeller er retvisende og evalueres løbende
- Brug af teknologi og data, der kan indebære dataetiske dilemmaer, følger en kontrolleret og dokumenteret proces forud for ibrugtagning/idriftsættelse
- Når samkøring anvendes til at afdække eller forudse bestemte personers eller persongruppers handlinger eller adfærd, følges en kontrolleret og dokumenteret intern proces forud for ibrugtagning/idriftsættelse.

4. Anvendelse af dataetiske mål i praksis

ATP's dataetiske mål operationaliseres gennem retningslinjer og forretningsgange, der understøtter identifikation af dataetiske dilemmaer.

Dilemmaerne adresseres ved gennemførelse af dataetiske vurderinger, der udføres på eksisterende databehandlinger, nye databehandlinger, ved implementering af nye teknologier og ved ny lovgivning. De dataetiske vurderinger skal sikre, at databehandlinger, teknologier mm. belyses ud fra ATP's dataetiske mål, hvilket minimerer negative menneskelige konsekvenser og sikrer en bæredygtig data- og teknologianvendelse.

I henhold til ATP's dataetiske retningslinjer, træffer ATP's koncernledelse beslutning om håndtering af væsentlige dataetiske dilemmaer.

5. Rapportering

Bestyrelsen modtager som en del af rapporteringen om operationelle risici minimum årligt rapportering om den ønskede risikoprofil for dataetik samt om overholdelsen heraf.

ATP supplerer sin ledelsesberetning i årsrapporten med en redegørelse for indholdet af denne politik for dataetik og for ATP's arbejde hermed.

6. Dispensationsmuligheder

Spørgsmål vedrørende politikken, som direktøren mener giver anledning til tvivl, forelægges for ATP's forretningsudvalg, og eventuelle fravigelser fra eller fortolkninger af politikken godkendes af ATP's bestyrelse.

7. Opdatering

Denne politik skal mindst en gang om året forelægges bestyrelsen med henblik på en vurdering af, om den fortsat er betryggende, herunder med rapportering på efterlevelsen. Er der væsentlige ændringer i de forudsætninger, der ligger til grund for politikken, eller væsentlige ændringer til de samfundsmæssige normer, skal politikken tilpasses.